

Colecția **Revelatio** este coordonată de
Otniel-Laurean Vereș

MIKLOS VETÖ
JEAN-PIERRE BATUT
JEAN HAUSER
BENOÎT BAYLE
ÉTIENNE GRENET

PATERNITATEA
PATRU ESEURI ȘI O INTRODUCERE

Traducere de
Ana-Maria Răducan

Ratio et Revelatio
2021

**Seria *Cogitatio fidei* este coordonată de
Alin Tat și Antoaneta Sabău**

**Volum apărut în colaborare cu Asociația
Studia Oecumenica, Sibiu**

Redactor: Leonard Netedu

Copertă: Paula Cionca

DTP: Paula Cionca

Tipărit la Print Expert, Oradea

© Copyright: Ratio et Revelatio, 2021

© Revue catholique internationale *Communio* 34, 6, 2009

Imagine coperta I: Leonello Spada, *Întoarcerea fiului
risipitor*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Paternitatea: patru eseuri și o introducere/ Miklos Vetö,

Jean-Pierre Batut, Jean Hauser, ... ; trad.: Ana-Maria

Răducan. - Oradea: Ratio et Revelatio, 2021

ISBN 978-606-9659-35-9

I. Vetö, Miklos

II. Batut, Jean-Pierre

III. Hauser, Jean

IV. Răducan, Ana-Maria (trad.)

2

Editura Ratio et Revelatio

Str. Sofiei nr. 3, Oradea, Bihor, România, 410183

e-mail: office@ratioet revelatio.com

www.ratioet revelatio.com

CUPRINS

CUPRINS	5
---------------	---

MIKLOS VETÖ

PATERNITATEA, VOCAȚIE ȘI CONSTRUCȚIE	9
---	----------

JEAN-PIERRE BATUT

DENUMIREA DE TATĂ ESTE O UZURPARE?	17
---	-----------

Scriptura Îi dă lui Dumnezeu numele de Tată cu multă prudență. Cristos ne-a revelat că Acela care L-a trimis este unicul Tată al unui unic Fiu: paternitatea Sa nu ar fi, așadar, o proiecție a paternităților noastre umane, ci, dimpotrivă: El este singurul Tată, Tatăl fără de tată, „din care își trage numele orice paternitate” (Ef 3,14). Toată paternitatea de pe pământ se regăsește astfel atât relativizată, cât și ridicată la rang de figură sacramentală a paternității lui Dumnezeu: dimensiunea sa spirituală va fi mereu anterioară dimensiunii sale carnale.

Un Dumnezeu diferit și creator	17
De la originea primită la originea dăruită	19
Analogia paternității și afirmația din <i>Epistola către Efeseni</i>	21
Dezbaterea din secolul al IV-lea în privința paternității lui Dumnezeu	23
Iosif și Maria	25
De la intenția paternității la paternitatea ca Taină	29
Paternitatea în tradiția Bisericii	32
Concluzie	34

JEAN HAUSER

DREPTUL ȘI PATERNITATEA 37

Paternitatea, spre deosebire de maternitate, nu este rezultatul unei legături vizibile, ci al unei legături construite juridic (voință, nume, judecată). Mult timp concepută ca o datorie față de numeroșii copii, ea tinde să devină un drept revendicat asupra copiilor mai puțin numeroși. Dreptul caută să țină seama de acest aspect.

Codul Civil 37

Secolul XXI: adevărul biologic și adevărul

sociologic 38

Paternitate juridică, drept și demografie 39

Paternitatea: o datorie 40

Paternitate și maternitate 40

O datorie specifică în existența sa 40

Proba paternității 41

Căsătoria și prezumția de paternitate 41

Paternitate în absența căsătoriei în timpul vieții

cu pretinsul tată 42

Paternitate post mortem în absența căsătoriei 45

Contestarea paternității 47

Adevăr biologic și stabilirea filiației 47

Tatăl convențional non-biologic 48

O datorie nespecifică în conținut (privire de ansamblu) 50

Egalitatea parentală 50

Paternitatea, un drept 51

Tați „vechi”, tați „noi” 51

Dreptul de a fi tată 52

Despre rolul maternității în raport cu copilul 52

„Nașterea de către X...” (elemente) 52

Copii fără mamă (revenire)	52
Copii fără tată	53
Tatăl copilului „născut de către X...”	53
Tați interziși: incestul	55
Dreptul la paternitate	55
Orice bărbat poate fi tată?	55

BENOÎT BAYLE

TATĂ ȘI MAMĂ: O RUDENIE DIFERENȚIATĂ SEXUAL?	59
<i>Chestiunea diferenței sexuale și a parentalității este abordată prin prisma gândirii lui Viktor Frankl. A fi tată, a fi mamă nu ține mereu de sine... Noi discutăm despre o clinică a întîmpinării, între responsabilitate, libertate și sensul vieții, dincolo de determinismele psihologice și modificările identitare ale faptului de a deveni părinte. Experiența sarcinii este locul ultim în care se înțelege cel mai puternic diferența dintre sexe.</i>	

O clinică a întîmpinării, între responsabilitate, libertate și sensul vieții	62
A deveni părinte, o criză identitară	66
Embrionul uman, actor al parentalității	69
Diferența de sexe și parentalitatea	72

ÉTIENNE GRENET

„SÎNT EU ÎN LOCUL LUI DUMNEZEU?”:

PATERNITATEA LUI IOSIF ÎN EVANGHELIA

DUPĂ SFÎNTUL LUCA	77
--------------------------------	----

Începutul Evangheliei după Sfîntul Luca ne îndeamnă să ne reconsiderăm perspectiva asupra paternității. Într-o manieră cu totul specială, în lumina feciorelnică a Mariei se deschid cele mai profunde perspective asupra figurii lui Iosif, pe care Maria îl numește „tată” al lui Isus. În forma sa castă

și jertfelnică, paternitatea lui Iosif depășește orice paternitate umană – și dezoăluie, prin aceasta, o figură împlinită – mai degrabă decît o figură obnubilată.

Bărbatul ca figură originală	77
În lumina lui Cristos	79
Bărbatul: chipul Tatălui	82
Paternitatea lui Iosif în credința Mariei	83
Paternitate spirituală? Paternitate virginală?	89
O paternitate care se trage de la Fiu	93
Numele Tatălui	95
Un singur Tată	95
A acționa precum Tatăl	97
Strălucirea Tatălui în lumina Fiului	98

AUTORI	101
---------------------	------------

MIKLOS VETÖ

PATERNITATEA: VOCAȚIE ȘI CONSTRUCȚIE

Se spune că paternitatea este o realitate aflată în criză, dar ea este în criză aproape de la începuturile sale. Adică din „momentul” în care omul a apărut din animal, iar cultura s-a desprins de natură. Din momentul în care religia revelată surclasează religiile naturii. Paternitatea este un moment constitutiv al esenței „om” și îi reflectă dualitatea nativă: dualitatea între imediat și mediat, naturalul și ceea ce relevă din libertate. De fapt, paternitatea, chiar dacă își are temeliile adânci în natural, este, de asemenea și, mai ales, o misiune de îndeplinit, o operă de construit și ea primește o instruire și o inspirație prețioasă în învățăturile din religia biblică. Totuși, acest volum, dedicat paternității, nu are o finalitate strict teologică. El nu trebuie luat drept un eșantion de reflecție trinitară „aplicată”, chiar dacă anumiți autori folosesc pe scară largă sursele dogmatice și scripturale. Nu are nici un caracter pur antropologic, ci prezintă mai degrabă o reflecție polivalentă asupra mării instituții și a înaltei experiențe umane a paternității, în lumina și sub inspirația revelației iudeo-creștine. Revelația luminează și inspiră paternitatea umană în trei mari registre. Ea arată radicalitatea paternității și condiția sa de realitate originară. Ea este prefigurare și arhetip al paternității, ca dar și ca abandon de sine. În sfârșit, fără a dizolva condiția naturală, biologică a paternității, ea arată posibilitatea disocierii

sexualității și, astfel, deschide calea către înțelegerea potențialităților proprii non-naturale, libere. Pentru Revelația creștină, Dumnezeu este Tatăl lui Isus Cristos și, plecând de la acest dat elementar, teologia discernere și elaborează dogma Sfintei Treimi. Treimea este Viața lui Dumnezeu, care este un abandon reciproc al Persoanelor: în măsura în care Dumnezeu este Părinte în mod deplin și irevocabil, El face, Îl lasă să fie pe Fiul. Dumnezeu este, cu siguranță, fără origine, dar condiția ontologică „fără origine” nu este mai puțin importantă decât cea de a fi Originea a tot. El este la originea tuturor ființelor, dar „înaintea” oricărei ființe, el este originea Lui Însuși, originea Persoanelor sale. Dumnezeu nu este Dumnezeu decât ca Treime, ca dar și abandon patern, care Îl face pe Fiu să fie și în Care și prin Care Fiul se primește la fel de bine cum Îl întâmpină și Îl primește pe Tatăl. Dumnezeu nu devine Tată, ci El este Tată dintotdeauna și aici se găsesc sursa și limita exemplarității pentru paternitatea umană. „orice paternitate de pe pământ își trage numele” din paternitatea divină (Ef 3,15), însă, contrar acestei paternități cerești, paternitatea de pe pământ este întâmplătoare, contingentă. A fi tată este o desăvârșire uriașă pentru un bărbat, însă acesta își poate realiza natura de „bărbat” și fără a deveni tată. Contingența condiției umane a paternității are pandantul său pozitiv în tandrețea tatălui, prefigurată de atitudinea Domnului față de Israel, acest „sugar” răsfățat cu dragoste (Os 11,4). Darul-abandon, care este reflexia zămislirii trinitare a Fiului, își găsește reflexia în figura ștearsă, smerită și credincioasă, al cărei exemplu fondator este Iosif,